

سرشناسه: آدینه دوست، کریم، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام بیدآور: احکام خانه / نویسنده کریم آدینه دوست؛
به سفارش آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.
مشخصات نشر: مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.
فروست: رهنما: ۷۴.
شابک: 978-600-6543-35-2
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه .
موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع: خانه‌داری -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع: اسلام -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
شناسه افزوده: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی
رده بندی کنگره: BP/۱۸۳۱۹/۱۳۹۱۹ الف ۳۷/آ
رده بندی دیویی: ۳۴۳۳/۳۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۲۱۱۵۳

۸۹ → احکام خانه

نویسنده: کریم آدینه دوست
آستان قدس رضوی
چاپ سوم: پاییز ۱۳۹۱ (ویرایش جدید)
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
نشانی: حرم مطهر امام رضا (ع)، اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی و اطلاع‌رسانی
تلفن: ۰۵۱۱-۳۲۰۲۰ دورنگار: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲ rahnama@aqrazavi.org

به کوشش محمدحسین پورامینی
ویراستار: حسین حبیبی
طراح جلد: علی بیات
طراح لوگوی رهنما: مسعود نجابتی

﴿ رسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

مَعْرِفَةُ

احکام خانه

پرسش‌های زیر را در این نوشتار پاسخ می‌گیرید:

۱. روش شستن لباس با ماشین لباس‌شویی تمام اتوماتیک به چه صورت است؟
۲. اگر فرش نجس شود، حکم تطهیر آن با آب چگونه است؟
۳. در مواقع شک به پاکی یا نجاست شیء، حکم چیست؟
۴. خون درون تخم مرغ چه حکمی دارد؟
۵. آیا جایز است زن بدون اجازه شوهر، از جیب او برای مخارج خانه یا فرزندان پولی را بردارد؟

اشاره

زندگی، مسیر تکامل بشر است و تکامل جز با تلاش و حرکت در این مسیر حاصل نمی‌شود. پیداست که پیمودن این راه، جز با هدایت راه‌نما ممکن نیست؛ به‌ویژه اگر تاریک و طولانی و سخت باشد. خداوند متعال لطفش را بر بندگان تمام کرده و راه‌نمایانی معصوم تعیین نموده که به خوبی آنچه برای پیمودن این راه نیاز است را بیان کرده‌اند. علمای راستین، تمام همت خویش را بر آن نهاده‌اند که این لطف الهی را در هر عصر و برهه‌ای، به مؤمنان برسانند؛ از این رو رهپویان باید نه تنها به حکم عقل، بلکه به رسم سپاس از خدای خویش، آنچه او برای زندگی بهتر به ایشان فرموده، برای عمل خالصانه فراگیرند تا در این میدان مسابقه و مسیر زندگی، از افتادن و ماندن و گم شدن رهایی یابند. در این نوشتار برآنیم تا ضمن بیان برخی از معارف اهل بیت علیهم‌السلام درباره احکام و آداب خانه، چکیده‌ای از احکام خانه را تقدیم خوانندگان عزیز کنیم؛ اما پیش از بیان این احکام، لازم

است به این پرسش پاسخ گوییم:

چرا علی رغم هماهنگی کامل آیات قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام بین علما اختلاف فتوا وجود دارد؟

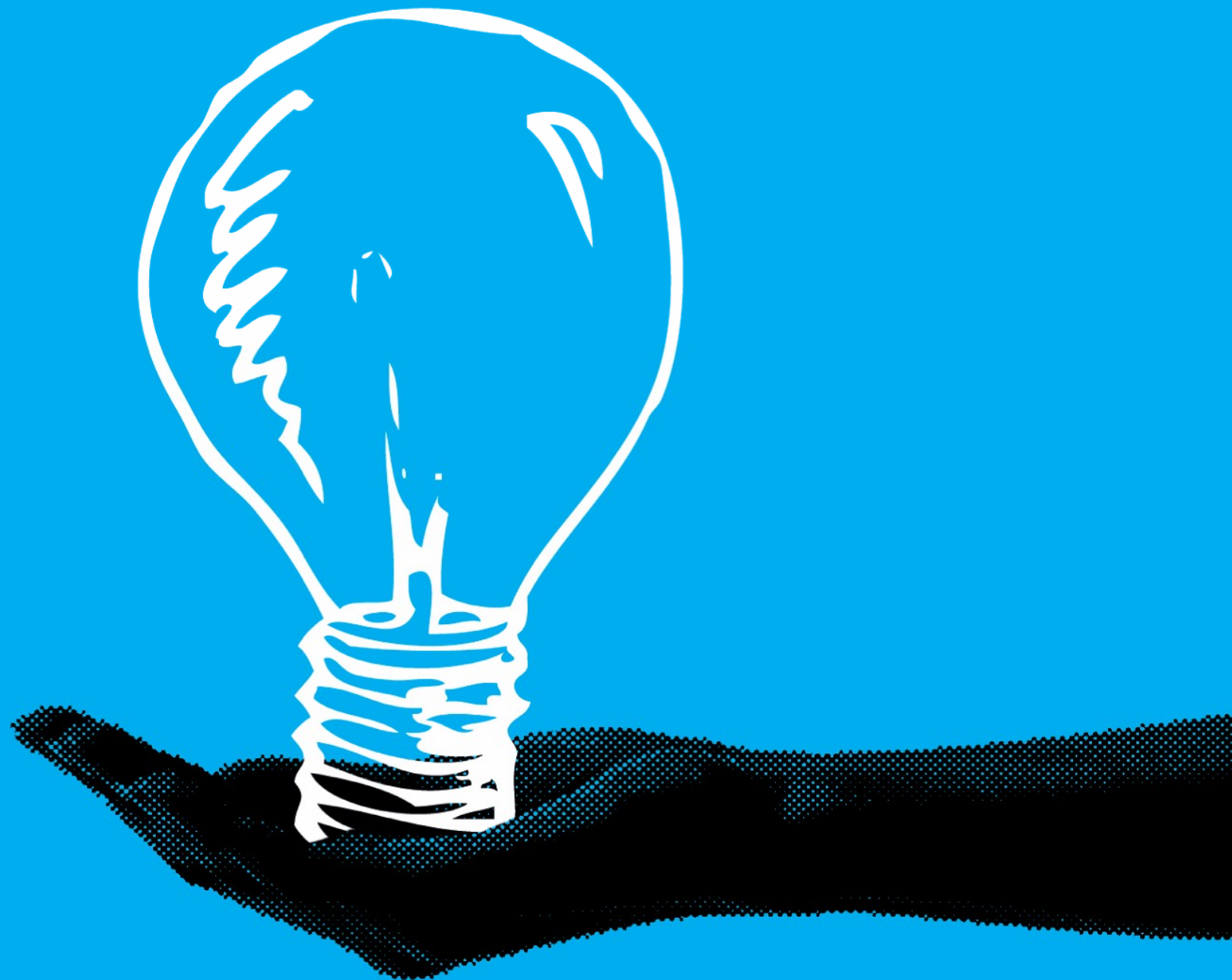
در پاسخ باید گفت: علت اختلاف فتوا، امور متعددی است که در این مختصر، به دو امر مهم اشاره می کنیم:

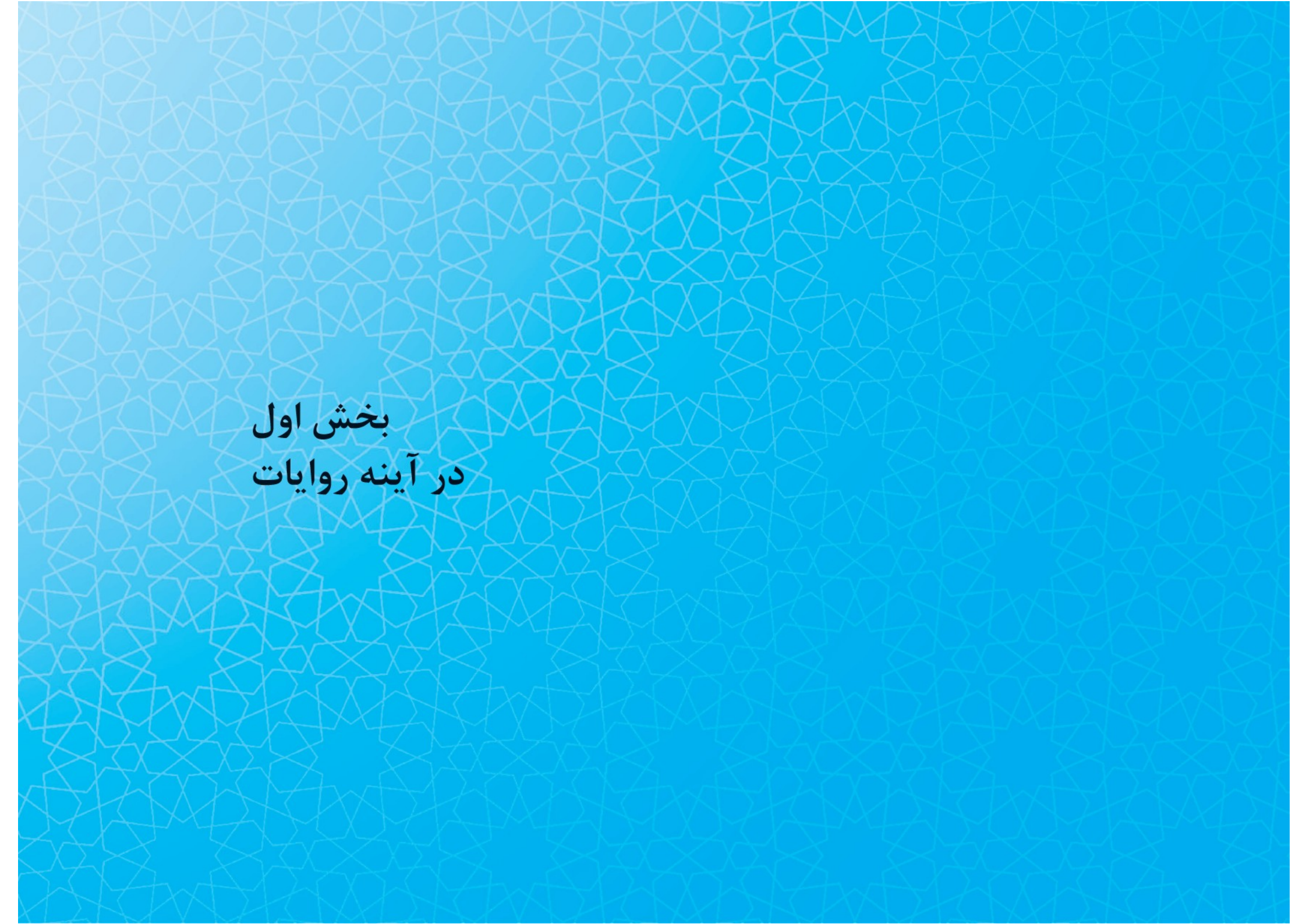
۱. قرآن و روایات، در مباحث احکام، به منزله قانون است که فهم کارشناسان (فقها) از عبارتهای آنها ممکن است متفاوت باشد. حقوق دانها نیز گاه در فهم قانون دچار اختلاف نظر می شوند؛ با این که قوانین حقوقی، محصول فکر بشر و بسیار ساده تر از قوانین الهی است. لذا هیچ بعید نیست که فقها نیز در فهم قوانین الهی از قرآن و روایات، دچار اختلاف نظر شوند. در اصطلاح علم اصول، به این برداشت ها «ظواهر ادله» و «فهم عرفی» می گویند.
۲. روایاتی که سند احکام الهی قرار می گیرند، باید بسیار معتبر باشند تا بتوان به آنها

استناد کرد. علم رجال و شخصیت‌شناسی، وضعیت کسانی را بررسی می‌کند که روایات را از زمان امامان معصوم علیهم‌السلام تا زمان ما بیان کرده‌اند. در موثق بودن و امکان اطمینان به بعضی از اشخاص، بین علما اختلاف نظر وجود دارد. این امر، سبب می‌شود که بعضی از روایات در نظر فقیهی معتبر باشد و بنا بر آن فتوا دهد و در نظر فقیه دیگر معتبر نباشد و مطابق آن فتوا ندهد.

نکته: هر جا که میان کارشناسان فن اختلاف نظر وجود دارد، افراد به خبره‌ترین آن‌ها مراجعه می‌کنند؛ لذا در عمل به احکام نیز بر ما واجب است که به مجتهد اعلم مراجعه کنیم، نه هر مجتهدی.

بخش اول در آینه روایات

۱. استحباب وسیع بودن خانه

یکی از اسباب آرامش و خوشبختی مؤمن، زندگی در خانه وسیع است. بدیهی است که تلاش برای توسعه منزل از راه حلال و درخواست آن از خداوند متعال اشکالی ندارد؛ بلکه نیکوست؛ چنان که در روایات بسیاری به آن سفارش شده است.

۲. کراهت تنها خوابیدن در خانه

یکی از سفارش‌های دین مبین اسلام، اهمیت دادن به امنیت روحی، روانی، اخلاقی و جسمی می‌باشد؛ چنان که معصومین علیهم‌السلام فرموده‌اند: جایز نیست انسان بالای پشت بام، به تنهایی یا بدون حصار بخوابد و مستحب است اطراف پشت بام دیواری (به اندازه حدود ۱ متر یا نیم متر و یک وجب) از چهار طرف کشیده شده باشد.

۳. جارو کردن خانه و شستن ظروف

یکی از راه‌های جلب روزی و از بین رفتن فقر و داشتن زندگی بانشاط، جارو کردن خانه

و شستن ظروف می‌باشد. در روایتی آمده است: جارو کردن و شستن ظروف، سبب از بین رفتن فقر و جلب روزی است.

۴. کراحت بودن خاکروبه و زباله در خانه

روشن است که وجود خاکروبه و زباله در خانه، سبب جمع شدن میکروب‌ها و حشرات موزی و عامل بیماری است؛ از این رو لازم است خانه را از آنها پاک نگاه داریم تا زندگی سالمی داشته باشیم. در روایات معصومین علیهم‌السلام آمده است که خاکروبه و زباله‌ها را از خانه بیرون ببرید؛ چرا که مأوای شیاطین^۱ خواهد بود.

۵. خاموش کردن روشنایی اضافی

روشن کردن چراغ‌ها و لوسترها در خانه، گاه تأثیری در روشنایی اتاق ندارد و ممکن است

۱. بعضی گفته‌اند که مراد از شیطان در این جا میکروب و عوامل بیماری‌زاست.

از موارد اسراف و حرام باشد و این خطری است برای زوال روزی؛ چنان که در روایات نیز به این امر اشاره شده که اگر شب مهتابی است، روشن کردن چراغ درست نیست. این سخن از آن روست که نور چراغ در قدیم به اندازه‌ای نبوده که تأثیری بر نور ماه داشته باشد؛ بنابر این امروزه استفاده از چراغ‌هایی که تأثیری بر نور محیط ندارند یا تأثیر آن قابل توجه نیست، نادرست است؛ همان‌طور که در بعضی از روایات به این امر اشاره شده است.

۶. کراحت ورود به خانه تاریک

امام صادق علیه السلام به نقل از رسول اکرم صلی الله علیه و آله از ورود به خانه تاریک بدون چراغ نهی کرده و فرمودند: روشن کردن چراغ هنگام غروب، سبب از بین رفتن فقر می شود.

۷. از بین بردن تار عنکبوت

باید به نظافت خانه اهمیت داد و حتی تارهای عنکبوت گوشه‌های اتاق و سقف را از بین برد؛ چراکه خداوند متعال به خانه پاکیزه برکت بیشتری عنایت می‌فرماید؛ همان‌طور که

رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: تارهای عنکبوت خانه‌هایتان را بزدایید؛ چراکه محل تجمع شیاطین است و باعث فقر می‌شود.

۸. محل نشستن مهمان در خانه

یکی از آداب مهمانی این است که مهمان در جایی بنشیند که صاحب‌خانه تعیین می‌کند؛ زیرا ممکن است مهمان ناخواسته در جایی بنشیند که محل رفت و آمد افراد نامحرم است یا چیزی است که صاحب‌خانه نمی‌خواهد دیگران از آن آگاه شوند. امام باقر علیه السلام می‌فرمایند: زمانی که یکی از شما مهمان برادران شدید، همان جایی که صاحب‌خانه امر می‌کند، بنشینید؛ چرا که او از خانه خود آگاه‌تر است.

۹. سلام بر اهل خانه

یکی از آداب ورود به خانه که سبب برکت و ایجاد صفا و صمیمت میان اهل خانه می‌شود، سلام کردن بر اهل خانه است. حضرت علی علیه السلام می‌فرمایند: زمانی که یکی از شما

به خانه‌اش داخل شد، بر اهل آن سلام کند و اگر کسی در خانه نبود، بر خود سلام کند و سوره توحید را بخواند؛ چرا که این عمل، فقر را برطرف می‌کند.

۱۰. بستن درها و پوشاندن روی ظروف و خاموش کردن آتش

باید پیش از خواب، غذاهای مانده را درون یخچال گذاشت یا دست‌کم روی آنها را پوشاند تا آلوده نشوند. به طور کلی هر چیز خوراکی نیز که بیرون از یخچال نگهداری می‌شود، مانند روغن و حبوبات، حتما باید درون ظروف درب بسته نگهداری شود؛ به‌ویژه در شب. رسول اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: شب‌ها روی ظروف را بپوشانید تا شیطان آنها را نلیسد و هنگام خواب، چراغ را خاموش کنید. باز بودن درب خانه یا روشن بودن اجاق آشپزی و مانند آن، احتمال بروز حادثه را در هنگام خواب بالا می‌برد؛ پس حتما در رعایت این امور باید دقت شود. در روایات معصومین علیهم السلام نیز سفارش شده که درب منزل را ببندید و آتش را خاموش کنید تا خانه شما و اهل آن از آتش‌سوزی در امان باشند.

۱۱. کراحت خوابیدن در خانه بدون قفل و بند

اگر خانه، حفاظ یا قفل محکمی ندارد، باید حتما پیش از خواب آن را تعمیر کرد. اگر انسان می‌خواهد با پوشش کم و لباس راحت بخوابد، حتما باید رعایت حجب و حیا را در برابر کسانی که به آن جا رفت و آمد دارند، داشته باشد. امام علی علیه السلام می‌فرمایند: پسندیده نیست که انسان در خانه بدون در و پوشش مناسب بخوابد.

۱۲. نهی از تنها زندگی کردن در خانه

یکی از مسائلی که سبب افسردگی در انسان می‌شود، تنها ماندن در خانه و تنها زندگی کردن است. لذا در روایات معصومین علیهم السلام از تنها زندگی کردن نهی شده است.

۱۳. نگاه نکردن به خانه دیگران

یکی از دستورات دین مبین اسلام، سرک نکشیدن و نگاه نکردن به خانه دیگران است؛ حتی اگر درب منزل باز باشد. در روایات نیز به این امر اشاره شده است.

۱۴. بی استفاده نماندن خانه

بی استفاده گذاشتن خانه، به ویژه اگر برای فخرفروشی و تکبر و مانند آن باشد، جایز نیست و در روایات به شدت مذمت شده است. امام صادق علیه السلام فرمودند: هر بنایی که بیش از کفاف (بیش از حد نیاز) صاحب آن باشد، روز قیامت وبال گردن صاحبش خواهد بود.

۱۵. احترام به همسایگان

یکی از وظایف انسانی، رعایت حقوق همسایگی و پرهیز از آزار رساندن به آنان است. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: خداوند متعال بوی بهشت را بر کسی که همسایه اش را اذیت کند، حرام فرموده و جایگاهش جهنم خواهد بود.

۱۶. گفتن بسم الله هنگام خروج از خانه

چون همه کارها در دست خداوند متعال است، مستحب است هنگام خروج از خانه، دعاهای رسیده از معصومین علیهم السلام بر زبان جاری شود؛ لذا در روایات آمده است: اگر انسان

هنگام خروج از منزل بگوید «بِسْمِ اللَّهِ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» شیاطین از او دور شده و ملائکه همراهیش می‌کنند و هر کس هنگام سفر و خروج از خانه، ده مرتبه سوره توحید را بخواند، خداوند متعال او را حفظ خواهد کرد تا زمانی که بازگردد.

۱۷. ولیمه دادن هنگام خانه‌دار شدن

یکی از راه‌های دفع بلاها و نزول برکات الهی، انفاق کردن، به‌ویژه به مستمندان است. چه نیکوست که انسان آن هنگام که به لطف خداوند متعال خانه‌دار شد، از مؤمنین به‌ویژه فقرا پذیرایی کند. در روایات آمده است: مستحب است که انسان اگر خانه‌ای ساخت یا خرید، ولیمه بدهد و گوسفندچاقی را قربانی کند و با گوشتش از مستمندان پذیرایی کند.^۱

۱. تمام روایات این بخش، از کتاب شریف وسائل الشیعة، ج ۵ (أَبْوَابُ أَحْكَامِ الْمَسَاكِينِ) از حدیث ۶۵۹۲ الی ۶۷۳۹ نقل شده است.

بخش دوم
در آینه فتاوی مراجع عظام

الف. طهارت

۱. روش شستن لباس با ماشین لباسشویی تمام اتوماتیک به چه صورت است؟

در مورد ماشین های لباسشویی تمام اتوماتیک که درب آنها از پهلوی باز می شود، سه نظر وجود دارد:
- مطلقاً پاک می کند؛^۱

- باید رعایت آب کشی معمولی لباس شود؛^۲

قائلین به این نظر وارد موضوع نشده و برای ماشین لباسشویی نفیاً و اثباتاً خصوصیتی را بیان نکرده اند. (به این معنا که فرقی بین شستن با دست و شستن با ماشین قائل نشده اند.)

۱. سیستانی، سایت - فاضل، جامع المسائل، ج ۱، س ۳۷ و ۴۷ - مکارم، استفتائات، ج ۱، س ۳۴.

۲. امام علیه السلام، استفتائات، ج ۱، ص ۱۲۰، س ۳۲۸ - رهبری، اجوبة الاستفتائات، ص ۵۶، س ۲۹۲ و ۲۹۱ - وحید خراسانی، استفتائات، س ۴۶ - بهجت، استفتائات، س ۲۲۱ الی ۲۲۴ - گلپایگانی، جامع المسائل، ج ۱، س ۱۲ - صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ص ۳۰، س ۸۰.

از این رو در این مورد، باید درب پهلوی و نوار پلاستیکی نیز آب کشیده شود.

- باید آب کشی کامل ماشین با آب گر انجام شود.^۱

نکته: ماشین‌های لباس‌شویی دوقلو که تمام اتوماتیک نیستند، شامل این حکم نمی‌شوند و ماشین‌های لباس‌شویی تمام اتوماتیک که درب آنها از بالا باز می‌شود نیز در مرحله آب کشی، از جهاتی مثل نجاست (درب پهلوی و نوار پلاستیکی) مشکلی ندارند و فقط باید در شیوه آب کشی خود لباس‌ها دقت شود.

۲. مخرج غائط چگونه با آب پاک می‌شود؟

مخرج غائط یک مرتبه با آب (مطلقاً: آب قلیل، کر و جاری) پاک می‌شود. اگر در دفعه اول طوری شسته شود که ذره‌ای از غائط در آن نماند، دوباره شستن لازم نیست.^۲

۱. تبریزی، اسفثائات، ج ۱، ص ۲۹، س ۱۰۲.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۶۷.

۳. مخرج بول چگونه با آب تطهیر می شود؟

کیفیت تطهیر مخرج بول به دو صورت است:

۱.۳. تطهیر با آب قلیل؛ در این مورد دو نظر وجود دارد:

الف: بنابر احتیاط واجب باید دو مرتبه شسته شود و بهتر است سه مرتبه شسته شود.^۱

ب: پس از برطرف شدن بول، یک مرتبه شستن کافی است.^۲

۲.۳. تطهیر با آب کر و جاری. بعد از برطرف شدن بول، یک مرتبه شستن کافی است.^۳

نکته: بعضی از مراجع عظام در چگونگی آب کشیدن مخرج بول، بین مرد و زن، و کسانی

۱. رهبری، خوئی، وحید، صافی گلپایگانی، تبریزی، شبیری زنجانی، نوری، (مکارم و اراکی: باید دو مرتبه شسته شود) -

توضیح المسائل مراجع، م ۶۶ - وحید، توضیح المسائل، م ۶۶.

۲. امام خمینی، فاضل، بهجت، سیستانی (فاضل: احتیاط مستحب دو مرتبه؛ سیستانی: افضل سه مرتبه) - توضیح

المسائل مراجع، م ۶۶.

۳. توضیح المسائل مراجع، م ۶۶.

که مجرای غیرطبیعی دارند، فرق نهاده‌اند.^۱

۴. تطهیر بدن نجس شده با بول (ادرار) به وسیله آب چگونه است؟

تطهیر بدن در این صورت به دو گونه است:

۱.۴. تطهیر با آب قلیل: باید بدن دو مرتبه شسته شود؛ هرچند احتیاط مستحب این است که سه مرتبه شسته شود (البته اگر نجاست، از قبل برطرف نشده باشد، سه مرتبه همراه با برطرف کردن نجاست).^۲

۲.۴. تطهیر با آب کر و جاری: یک مرتبه شستن بدن با آب کر و جاری کافی است و

۱. زن‌ها و کسانی که از غیر مجرای طبیعی است، بنا بر احتیاط واجب دو مرتبه شسته شود. امام(ره): در غیر مخرج طبیعی، اقوی تعدد است و بهتر آن است که سه مرتبه شسته شود - وحید: احتیاط واجب در غیر مجرای طبیعی دو مرتبه - بهجت: یک مرتبه کافی است و احتیاط مستحب دو مرتبه - فاضل: در غیر مجرای طبیعی باید دو مرتبه شسته شود.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۶۰ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۱ - عروة الوثقی، ج ۱، مطهرات، م ۴.

بدن پاک می‌شود.^۱

۵. تطهیر لباس نجس شده با ادرار، به چه صورت است؟

لباسی که به این صورت نجس شده، به دو صورت پاک می‌شود:

- ۱.۵. تطهیر با آب قلیل: باید دو مرتبه شسته شود و هر بار هم باید لباس فشار داده شود تا غساله (آب باقی مانده در لباس) خارج شود.^۲
- ۲.۵. تطهیر با آب کر: از نظر تعداد دفعات شستن، بین مراجع عظام دو فتوا وجود دارد: الف. یک بار شستن با آب کر کافی است؛^۳

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۷۱ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۷۲ - سیستانی: در آب گر بنابر احتیاط دو مرتبه و جاری یک مرتبه - احتیاط واجب طبق استفتای جدید از آیه‌الله مروارید برخلاف رساله که فتوا ذکر کرده‌اند.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۱۶۰ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۱.

۳. رهبری، أجوبة الاستفتاءات، س ۷۱ و ۷۲ - توضیح المسائل مراجع، م ۱۵۹ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۰ - گلپایگانی، هدایة العباد، م ۵۸۷ - بهجت، توضیح المسائل، م ۱۶۱ - اراکی، کتاب الطهارة، ج ۱ (فی کیفیة تطهیر بالماء) - توضیح

ب. باید لباس دو بار با آب کر شسته شود.^۱
از نظر خروج غساله نیز دو نظر بیان شده است:
الف. فشار دادن لباس لازم نیست؛^۲
ب.: فشار دادن لباس لازم است.^۳

-
- المسائل مراجع، م ۱۵۹ - فتاوی آية الله مكارم شیرازی عوض شده و فشار را لازم نمی دانند.
۱. خوئی، زنجانی، سیستانی، تبریزی، توضیح المسائل - سیستانی، م ۱۵۳ - خوئی، منهاج الصالحین، م ۴۶۱ - توضیح المسائل مراجع، م ۱۵۹.
۲. اراکی، بهجت، مکارم، سیستانی، زنجانی. نظر آقای مکارم عوض شده و فشار را لازم نمی دانند - بهجت، توضیح المسائل، م ۱۶۱ - اراکی، کتاب الطهارة، ج ۱ - سیستانی، توضیح المسائل، م ۱۵۳.
۳. رهبری، أجوبة الاستفتاءات، س ۷۱ و ۷۲ - توضیح المسائل مراجع، م ۱۵۹ - گلپایگانی، هدایة العباد، م ۵۸۷ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۰ - توضیح المسائل مراجع، م ۱۵۹ - خوئی، توضیح المسائل، م ۱۶۰ و منهاج الصالحین، م ۴۶۱. فشار لازم است (خویی، تبریزی، وحید)؛ فشار لازم است به احتیاط واجب (امام^{ره}، رهبری، نوری، فاضل)؛ فشار لازم است به احتیاط مستحب (صافی گلپایگانی).

۶. اگر فرش با بول نجس شود، حکم تطهیر آن با آب چگونه است؟

روش شستن و تطهیر آن، مانند لباس است.^۱

۷. خروج غساله فرش به چند صورت است؟

۱.۷. در صورتی که فرش و مانند آن به زمین نچسبیده: در این حالت می‌توان زیر محل نجاست، تشتی گذاشت و پس از آب کشیدن با آب قلیل یا آب کر، آب باقی مانده در ظاهر فرش را با دستمال یا قاشق یا حتی جاروهای برقی مکنده، جمع‌آوری کرد. البته باید توجه داشت که در اولین نوبت شستن نجاست ادراری، دستمال یا قاشق یا سر جارو نجس می‌شود و برای بار دوم، باید آن را آب کشید یا عوض کرد.

۲.۷. در صورتی که فرش و مانند آن به زمین چسبیده باشد: اگر فرش یا مانند آن،

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۵۹ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۰ و أجوبة الاستفتاءات، س ۲۱ - سیستانی، رساله، م ۱۵۳ و ۱۵۴: در کر و آب جاری و قلیل مطلقاً یک مرتبه کافی است و در قلیل فشار لازم است.

مثل بعضی موکت‌ها به زمین متصل باشد، در صورتی که مطمئن باشیم نجاست به زمین نرسیده، می‌توان با همان روش بالا آب کشید؛ وگرنه فقط با آب کر و به اندازه‌ای که آب تمام قسمت نجس شده و زیر آن را فرا بگیرد، امکان آب‌کشی هست. مثلاً اطراف محل نجاست را با پارچه‌ای می‌پوشانیم؛ سپس آبی که از شلنگ جاری است را در محل نجاست جریان می‌دهیم، (ولو بواسطه دست کشیدن) به مقداری که به زیر آن هم برسد؛ سپس آب باقی‌مانده را با دستمال و مانند آن جمع می‌کنیم.

۸. روش تطهیر ظرف چیست؟

۱.۸. ظرف نجس شده به نجاسات (به غیر از لیسیدهٔ سگ و ...): این نوع ظروف به دو

روش زیر تطهیر می‌شود:

الف. با آب قلیل: باید سه بار شسته شود.^۱

ب. با آب کر و جاری: در این مورد سه فتوا وجود دارد:

- یک بار شستن کافی است؛ هر چند احتیاط این است که سه بار شسته شود؛^۲

- بنا بر احتیاط واجب، سه بار شسته شود؛^۳

- یک بار شستن کافی است.^۴

۲.۸. تطهیر ظرف نجس شده توسط سگ: ظرف به چهار صورت ممکن است توسط سگ

نجس شود:

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۵۰ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۵۱ - بهجت: باید دو مرتبه شسته شود بهجت.

۲. همان، امام و مکارم.

۳. همان، زنجانی و سیستانی.

۴. همان، گلپایگانی، صافی، وحید، خویی، فاضل، اراکی.

۱.۲.۸. نجس شدن ظرف با ولوغ سگ (سگ چیز روان از آن ظرف خورده باشد): به دو

صورت تطهیر می شود:

الف. با آب قلیل: ابتدا خاک مال کردن (تعفیر) و سپس با دو بار شستن پاک می شود؛^۱

ب. با آب کر و جاری: ابتدا خاک مال کردن و سپس شستن؛ البته در مورد تعداد دفعات

شستن دو فتوا وجود دارد:

- پس از خاک مال کردن، بنا بر احتیاط واجب، دو بار شستن لازم است و بنا بر فتوای

برخی مراجع عظام باید دو بار شسته شود؛^۲

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱ م ۱۵۰ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۵۱: بنا بر احتیاط واجب دو مرتبه شستن لازم است. (امام، نوری، وحید).

۲. همان، امام، نوری، صافی، فاضل، زنجانی - سیستانی: دو مرتبه شستن لازم است.

- پس از خاک مال کردن، یک بار شستن لازم است.^۱

۲.۲.۸. نجس شدن ظرف با لطح (لیسیدن سگ): همان حکم ولوغ سگ را دارد و بعضی

از مراجع عظام می‌فرمایند بنا بر احتیاط واجب همان حکم ولوغ را دارد.^۲

۳.۲.۸. نجس شدن ظرف با لعاب دهان سگ (آب دهان سگ در ظرف ریخته باشد):

همان حکم سایر ظروف را دارد، ولی در مورد خاک‌مالی، بنابر احتیاط واجب لازم است.^۳

۴.۲.۸. نجس شدن ظرف در تماس با جایی از بدن سگ: در تطهیر این نوع نجاست سه

فتوا وجود دارد:

۱. همان، اراکی، گلپایگانی، مکارم، خویی، تبریزی، وحید، بهجت.

۲. همان، سیستانی، مکارم، بهجت - بنا بر احتیاط واجب همان حکم ولوغ را دارد. امام، خویی، گلپایگانی، فاضل.

۳. همان، امام، بهجت، زنجانی، صافی - سیستانی: سه مرتبه با آب شسته شود - مکارم: بنابر احتیاط مستحب ملحق به ولوغ است - خوئی: ملحق به ولوغ نیست.

الف. خاک مال لازم نیست و با آب قلیل سه بار و آب کر و آب جاری، یک بار شستن لازم است.^۱

ب: بنابر احتیاط واجب یک بار خاک مال و سه بار شستن لازم است.^۲

ج: بنابر احتیاط مستحب، یک بار خاک مال و سه بار شستن لازم است و بعضی از مراجع عظام خاک مال را لازم نمی دانند.^۳

۳.۸. ظرف نجس شده با شراب: در این مورد دو فتوا وجود دارد:

الف. مطلقا (در آب قلیل، کر، جاری) با سه بار شستن پاک می شود؛^۴

۱. مکارم - گلپایگانی، هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۹، م ۵۹۵ - صافی.

۲. سیستانی، منهج الصالحین، ج ۱، م ۴۵۷ و حاشیه عروة الوثقی.

۳. امام علیه السلام، تحریر الوسیله، مطهرات قبل از م ۱ - فاضل، احکام الواضحه، م ۴۶۲ - عروة الوثقی، م ۵، کتاب طهارت - خویی، وحید: خاک مال لازم نیست - خوئی، منهج الصالحین - وحید، ج ۱، ص ۱۳۴، م ۴۵۷.

۴. سیستانی، زنجانی، خویی، تبریزی، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۵۳.

ب. حکم سایر ظروف را دارد، ولی مستحب است هفت بار شسته شود.^۱

۹. تطهیر اشیای نجس شده با ادرار (غیر از فرش و لباس و بدن و ظرف) چگونه است؟

تطهیر به دو صورت انجام می‌شود:

الف. تطهیر با آب قلیل: با دو مرتبه شستن پاک می‌شود.

ب. تطهیر با آب کر و جاری: بایک مرتبه شستن پاک می‌شود.^۲

۱۰. تطهیر اشیای نجس شده با غیر ادرار (مثل خون) چگونه است؟

اگر عین نجاست بر شیء نبود، با یک بار شستن پاک می‌شود (مطلقاً) و خروج غساله در

۱. (مشهور) توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۵۳ - بهجت: یک مرتبه شسته می‌شود، ولی احتیاط مستحب سه مرتبه است - مکارم: مالیدن با دست، مگر این‌که بدون دست مالیدن از بین برود و بعد با آب قلیل سه مرتبه و با آب کر یا جاری یک مرتبه شسته شود.

۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۵۹ و ۱۶۰ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۶۱ - رهبری، أجوبة الاستفتاءات، س ۲۱ - سیستمی: بعد از ازاله نجاست، با یک مرتبه شستن با آب قلیل پاک می‌شود.

فرش و لباس لازم است.^۱ دانستن این نکات نیز ضروری است:

- ازاله نجاست با هر روشی امکان دارد و چه با دستمال پاک گردد و چه با شستن، فرقی نمی کند.

- ازاله نجاست، با همان استمرار شستن اول برای تطهیر نیز تحقق می یابد.^۲

- در تطهیر شیء نجس، زوال نجاست معتبر است، نه زوال اوصاف، مثل رنگ و بو؛ مثلاً

اگر عین و جرم خون از لباس برطرف شد، آن لباس پاک است و دیگر نیازی به تطهیر مجدد ندارد؛ اگرچه لکه خون روی لباس بماند.

۱۱. تطهیر زمین سخت با آب، به چه صورت است؟

زمین سخت شامل انواع آن، اعم از سرامیک و موزائیک و آسفالت می شود. تطهیر زمین

با آب به سه صورت زیر است :

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۶۲ - زنجانی: در آب قلیل بنابر احتیاط فشار دهند و در آب غیر قلیل فشار دادن لازم نیست.

۲. همان.

۱.۱۱. تطهیر با آب باران: اگر به چیز نجس که عین نجاست در آن نیست، یک بار باران ببارد، جایی که باران به آن برسد، پاک می‌شود. البته باریدن دو سه قطره فایده ندارد؛ بلکه باید به گونه‌ای باشد که بگویند باران می‌آید (بر زمین سخت جاری شود).^۱

۲.۱۱. تطهیر با آب کر: یک بار شستن با آب کر (شیر متصل به آب شهری)، برای تطهیر زمین کافی است.^۲

۳.۱۱. تطهیر با آب قلیل: به دو صورت زیر است:

الف. در غیر ادرار: اگر عین نجاست برطرف شود، با یک بار آب ریختن و جمع کردن آن، پاک می‌گردد.

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۳۷ - وحید، توضیح المسائل، م ۳۷: بنابر احتیاط واجب به اندازه ای باشد که اگر در زمین سخت ببارد جریان داشته باشد.

۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۵۹ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۸۰ و ۱۸۱.

ب. در ادرار: به فتوای مشهور و موافق با احتیاط، دو بار شستن با کیفیت بالا لازم است. کیفیت تطهیر به این صورت است: قدری آب روی آن بریزند که جاری شود و بعد آن را با وسیله‌ای مثل پارچه جمع کنند.^۱

تطهیر زمین نرم و شنی، مثل زمین سخت است و با آب کر پاک می‌شود؛ ولی با آب قلیل، چون جمع کردن غساله آن ممکن نیست، فقط ظاهر زمین پاک می‌شود.

۱۲. در مواقع شک به پاکی یا نجاست شیء، حکم چیست؟

- اگر شک داریم که شیء پاک، نجس شده، آن شیء پاک است.
- اگر شک داریم آب نجس به باطن رسیده یا نه، باطن پاک است.

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۶۰ و ۱۶۲ - سیستانی، توضیح المسائل، م ۱۵۴ و عروة الوثقی، م ۲۶ - وحید، توضیح المسائل، م ۱۸۰: زمینی که آب در آن فرو می‌رود (مثل زمینی که روی آن شن یا ریگ باشد) اگر نجس شود، با آب قلیل پاک می‌شود.

– اگر یقین به نجاست داشتیم، ولی اکنون شک در طهارت داریم (یعنی شک داریم پاک شده یا نه)، آن شیء نجس است.^۱

۱۳. خون درون تخم مرغ چه حکمی دارد؟

از جهت نجاست و پاکی دو فتوا وجود دارد:

الف. پاک است؛^۲

ب. بنابر احتیاط واجب نجس است.^۳

از جهت خوردن نیز دو فتوا وجود دارد:

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۱۲۳ و ۱۶۵.

۲. امام علیه السلام، رهبری، مکارم، فاضل، سیستانی، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸.

۳. نوری، خوئی، گلپایگانی، اراکی، تبریزی، صافی، زنجانی، وحید، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸ – وحید، توضیح المسائل، م ۹۹.

الف. بنا بر احتیاط واجب باید از خوردن آن پرهیز کرد؛^۱

ب. خوردن آن حرام است.^۲

بنا بر فتوای مراجع عظامی هم که خون تخم مرغ را نجس دانسته‌اند نیز اگر خون در زرده باشد، تا زمانی که پوست نازک روی آن پاره نشده، سفیده پاک است و خوردن آن اشکالی ندارد.^۳

بعضی از مراجع عظام نیز می‌فرمایند که اگر خون را با زرده تخم مرغ به هم بزنند، به طوری که خون از بین برود، خوردن زرده هم مانعی ندارد.^۴

۱. نوری، گلپایگانی، اراکی، تبریزی، صافی، زنجانی، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸.

۲. مکارم، وحید، خوئی، رهبری، سیستانی، فاضل، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸ - وحید، توضیح المسائل، م ۹۹.

۳. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸.

۴. امام‌مکارم، سیستانی، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۸.

۱۴. فضله موش داخل برنج چه حکمی دارد؟

۱.۱۴. در صورت شک به وجود فضله موش: تا یقین حاصل نشده که فضله موش است، پاک است.^۱

۲.۱۴. در صورت یقین به وجود فضله موش: در این مسئله سه صورت زیر متصور است:

الف. در صورتی که برنج خشک باشد، اگر فضله موش را بردارند، برنج پاک است؛

ب. اگر ظاهر برنج نجس شده باشد، با برداشتن فضله موش و شستن و تطهیر معمولی

پاک می‌شود؛

ج. اگر باطن برنج نجس شود (مثلاً بعد از آب‌کشی فضله موش ببیند) دو فتوا وجود دارد:

– صدق شستن نمی‌کند تا پاک شود.^۲

۱. امام‌علیه‌السلام تحریر الوسیله، باب نجاسات، م ۲ - توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۷۳، م ۹۴ - رهبری، اجوبة الاستفتاءات، س ۲۸۵.
۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۶۴ و ۱۶۶ - ترجمه تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۰۳ - استفتاءات امام، ج ۱، ص ۱۰۶، س ۲۸۰.

- پاک می شود.^۱

بنا بر فتوای مراجع عظامی که می فرمایند پاک می شود، به این صورت است: اگر آب کر به باطن برنج برسد، پاک می شود، به این شرط که آن قدر در آب کر بماند تا آب پاک به جاهایی که نجاست نفوذ کرده، برسد و باطن برنج با آب قلیل پاک نمی شود.

۱۵. خوردن کشمش پخته (مثل کشمش پلو) چه حکمی دارد؟

۱.۱۵. پاک است و خوردنش اشکالی ندارد.^۲

۱. (مشهور)، توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۶۴ و ۱۶۶.

۲. عروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۶، م ۳ - امام، استفتائات، ج ۱، ص ۱۰۱، س ۲۶۴ - تبریزی، استفتائات جدید، ج ۲، ص ۳۹۳، س ۱۶۲۷ - فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ص ۳۶۰، س ۱۳۷۶ - وحید، توضیح المسائل، ص ۲۵، م ۱۱۵ - مکارم، استفتائات جدید، ج ۲، ص ۴۱۹، س ۱۲۳۵: مگر این که یقین حاصل شود که آب درون کشمش به جوش آمده است - زنجانی، رساله توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۱۵ - صافی، جامع الاحکام، ج ۲، ص ۳۲۰: خرما و مویز و کشمش و آب آنها اگر جوش بیابند، پاک و خوردن آنها حلال است، اگرچه احتیاط مستحب آن است که از آنها اجتناب کنند.

۲.۱۵. بنابر فتوای بعضی از مراجع عظام اشکال دارد.^۱

ب. احکام طلا و نقره و لباس ابریشمی

۱. آیا استفاده از ظروف طلا و نقره جایز است؟

۱.۱. استعمال برای خوردن و آشامیدن: حرام است.^۲

۲.۱. برای زینت: چهار فتوا وجود دارد:

الف. حرام است؛^۳

ب. بنابر احتیاط واجب، استعمالش حرام است؛^۴

۱. بهجت، استفتائات، ج ۱، ص ۱۰۷، س ۳۵۵: بنابر احتیاط واجب نجس است و خوردنش اشکال دارد - اراکی، توضیح المسائل، م ۱۱۳ و ۱۱۴: کشمش در حکم انگور است.
۲. توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶ - وحید، توضیح المسائل، م ۲۳۴.
۳. فاضل، بهجت، نوری، توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶.
۴. مکارم، صافی، وحید، توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶ - وحید، توضیح المسائل، م ۲۳۴.

ج. بنابر احتیاط مستحب، استعمال نشود؛^۱

د. اشکالی ندارد.^۲

۲. آیا خریدن ظروف طلا و نقره برای جهیزیه و زنان جایز است؟

۱.۲. برای خوردن و آشامیدن: خریدن آنها جایز نیست.^۳

۲.۲. برای زینت کردن و نگه‌داری: اشکالی ندارد.^۴

۱. سیستانی، خویی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶.

۲. امام، تبریزی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶.

۳. توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶ و ۲۲۸ و ۲۰۶۸ - مکارم: خریدن آنها بنابر احتیاط، جایز نیست.

۴. توضیح المسائل مراجع، م ۲۲۶ و ۲۲۸ و ۲۰۶۸ - وحید: بنابر احتیاط واجب، اگر برای زینت کردن اتاق است، خریدن آنها به این منظور جایز نیست - فاضل: ولی اگر برای زینت کردن اتاق است، خریدن آنها جایز نیست - مکارم: خریدن آنها بنابر احتیاط جایز نیست - نوری: خریدن آنها حرام است - صافی: اگر برای استفاده‌های حرام است، خریدن آنها جایز نیست.

۳. حکم پوشیدن لباس ابریشمی برای زن و مرد چیست؟

اگر ابریشم طبیعی و خالص باشد، پوشیدن آن برای مرد حرام است؛ ولی برای زن اشکالی ندارد.^۱

۴. آیا خریدن پارچه و لباس ابریشمی خالص برای داماد جایز است؟

اگر آن را برای پوشیدن داماد می‌خرند، جایز نیست.^۲

ج. برخی احکام دیگر نماز در خانه

۱. استفاده از صلیب برای تزئین چه حکمی دارد؟

استفاده از صلیب جایز نیست.^۳

۱. توضیح المسائل مراجع، م ۸۳۴ و ۸۳۶ - وحید، توضیح المسائل م ۸۴۰ و ۸۴۴.

۲. توضیح المسائل مراجع، م ۸۳۴ و ۲۰۶۸ - وحید، توضیح المسائل، م ۸۴۰ و ۲۰۹۶.

۳. مکارم، استفتائات، ج ۱، س ۵۹۲ - نوری، استفتائات، س ۱۰۹۴ - رهبری، أجوبة الاستفتائات، ص ۲۳۴، س ۱۰۷۳ -

۲. نماز خواندن در مقابل تصویر و تمثال چه حکمی دارد؟

نماز خواندن در مقابل تصویر و تمثال جاندار مکروه است و با پوشاندن تصویر و تمثال، کراهت برطرف می‌شود. در مکانی که عکس جاندار هست، حتی اگر روبه‌روی نمازگزار نباشد، کراهت دارد.^۱

۳. حکم خواندن نماز در خانه مجوسی و خانه‌ای که در آن سگ نگه می‌دارند چیست؟

بنابر قول مشهور، خواندن نماز در خانه مجوسی و نیز خانه‌ای که در آن سگ (جز سگ

فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ص ۸۳، س ۲۵۸ - توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۱۹۷، م ۲۰۵۵ - امام^ع، ترجمه تحریر الوسيلة، ج ۲، ص ۳۴۷ - صافی، مسائل جدید از دیدگاه علما، ج ۴، ص ۱۷۱ - تبریزی، استفتائات، س ۲۲۵۹: از اموری که شعار کفار است، مانند صلیب باید اجتناب نمود.

۱. امام^ع، تحریر الوسيلة، ج ۱، ص ۲۷۹، م ۲۰ - توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۵۰۱، م ۸۹۸ - امام^ع، استفتائات، ج ۱، ص ۱۵۰، م ۸۰ و ۸۱ - وحید، توضیح المسائل، م ۹۰۷.

شکاری و نگهبان) نگهداری می‌شود، مکروه است^۱.

د. خرید و فروش و نگهداری مجسمه

۱. حکم خرید و فروش و نگهداری مجسمه چیست؟

۱.۱. حکم خرید و فروش: در این مورد دو فتوا وجود دارد:

الف. خرید و فروش جایز است؛ ولی بنابر فتوای بعضی از مراجع عظام مکروه است و

بعضی هم فرموده‌اند احتیاط مستحب در ترک است^۲؛

۱. جواهر الکلام، ج ۸، ص ۳۷۵ و ۳۹ - عروة الوثقی، ج ۱، فصل «فی الامکنه المکروهه الثمن والعشرون».

۲. امام‌، رهبری، فاضل، نوری - امام‌، تحریر الوسیله، مکاسب محرمة، م ۱۲ - توضیح المسائل مراجع، ج ۲، م ۲۰۶۹ - رهبری، اجوبة الاستفتاءات، س ۱۲۲۲ - تبریزی، سیستانی: خرید و فروش مکروه است - توضیح المسائل مراجع - ج ۲، م ۲۰۶۹ - سیستانی، منهج الصالحین، ج ۲، ص ۱۱، م ۱۸ - وحید، زنجانی، گلپایگانی، خوئی، بهجت: احتیاط مستحب در ترک است - وحید، توضیح المسائل، م ۲۰۹۷ - بهجت، وسیلة النجاة، م ۱۲.

ب. اشکال دارد.^۱

۲.۱. حکم نگه‌داری و تزئین: جایز است؛ ولی بنابر فتوای بعضی از مراجع عظام مکروه است و بعضی هم فرموده‌اند احتیاط مستحب، ترک آن است.^۲

ه. استفاده زن از اموال خود یا همسرش

۱. آیا حقوقی که زن می‌گیرد (مثل حقوق کارمندی) به شوهر تعلق دارد؟

حقوقی که زن دریافت می‌کند، ملک خود اوست و به شوهر تعلق ندارد.^۳

۱. مکارم، صافی - مکارم، استفتائات، ج ۱، س ۵۴۸ و ۵۴۹ - توضیح المسائل مراجع، ج ۲، م ۲۰۶۹.

۲. رهبری، فاضل، نوری، توضیح المسائل مراجع، ج ۲، م ۲۰۶۹ - رهبری، اجوبة الاستفتائات، س ۱۲۲۲ - تبریزی، سیستانی: مکروه است - امام: در اطاق مکروه است - امام: تحریر الوسیله، مکاسب محرمة، م ۱۲ - سیستانی، منهج الصالحین، ج ۲، ص ۱۱، م ۱۸ و ۱۶ - وحید، زنجانی، گلپایگانی، خوئی، بهجت: احتیاط مستحب در ترک است - مکارم: شایسته است پرهیز شود - وحید، توضیح المسائل، م ۲۰۹۷ - بهجت، وسیلة النجاة، م ۱۲ - مکارم، استفتائات، ج ۱، س ۵۴۸ و ۵۴۹.

۳. صافی، جامع الأحکام، ج ۲، ص ۱۵۸، س ۱۶۶۲.

۲. اگر زن از حقوق کارمندی خود نذر کند، آیا نذرش صحیح است؟

در این مورد دو فتوا وجود دارد:

الف. نذرش صحیح نیست؛^۴

ب. اگر مزاحم حق زوج باشد، بدون رضایت او جایز نیست؛ وگرنه جایز است.^۵

۳. آیا جایز است زن بدون اجازه شوهر، از جیب او برای مخارج خانه یا فرزندان پولی را بردارد؟

۱.۳. در صورتی که شوهر نفقه او را پردازد و راضی نباشد، جایز نیست.^۶

۲.۳. در صورتی که شوهر نفقه را نمی‌پردازد، اگر حاکم شرع و مؤمنین نتوانستند او را

۴. امام، رهبری، استفتائات امام، ج ۲، ص ۴۶۱، س ۱۰.

۵. (مشهور) توضیح المسائل مراجع، م ۲۶۴۴ - گلپایگانی، مجمع المسائل؛ ج ۴، ص ۱۶۹.

۶. (مشهور) فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۴۷، س ۱۶۹۱ - بهجت، استفتائات، ج ۴، ص ۱۰۲، س ۴۹۲۸ - نوری، استفتائات، ج ۲، س ۶۱۰.

وادار به دادن نفقه کنند، زن می‌تواند به اندازه نفقه واجب بردارد.^۱

و. ازدواج فرزندان

وظیفه پدر و مادر در ازدواج فرزندان چیست؟

مستحبّ است والدین در شوهر دادن دختری که بالغه (مکلف) است، عجله کنند. امام صادق علیه السلام فرمودند: «یکی از سعادت‌های مرد آن است که دخترش در خانه او حیض نبیند».^۲ برخی از مراجع عظام می‌فرمایند در مورد اختیار همسر برای پسرانی که نیاز به همسر

۱. امام علیه السلام، تحریر الوسیله، ج ۴، کتاب نکاح، م ۱۴ - فاضل، جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۴۷، س ۱۶۹۱ - نوری، استفتائات، ج ۲، س ۶۱۰: می‌تواند به اندازه نفقه واجب به عنوان تقاص بردارد - فاضل: در صورتی که راه دیگری نباشد، می‌تواند به اندازه نفقه واجب به عنوان تقاص بردارد.

۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۵۰۰، م ۲۴۵۹: اگر دیانت و اخلاق خواستگار مورد رضایت باشد، بهتر آن است که ردّ نشود.

دارند نیز باید عجله کرد.^۱

• روشن است که ازدواج در این سن، برای بیشتر دختران در جامعه امروز امکان ندارد؛ اما این نکته برای پدر و مادرها و خود دختران روشن است که هر چه زودتر باید برای این امر اقدام کنند. امروزه روان‌شناسان و جامعه‌شناسان بهترین سن ازدواج دختران را سال سوم متوسطه می‌دانند؛ ولی متأسفانه گاه دیده می‌شود به دلیل بعضی از استدلال‌های غیر علمی، دختران در سنین ۲۵ سال به بالا ازدواج می‌کنند و این امر آفات بسیاری را در پی دارد. از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم روایت شده است: «هر گاه خواستگاری برای دختر آمد که اخلاق و دیانت او مورد رضایت شما بود، دختر را به ازدواج او درآورید، که اگر چنین نکنید، فتنه و فساد بزرگی در زمین به پا خواهد شد».

۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۲، ص ۵۰۰، م ۲۴۵۹.

ز. احکام مربوط به نامحرم

۱. جواب دادن به تلفن و پیامک نامحرم چه حکمی دارد؟

به مقدار ضرورت، اگر مفسده نداشته باشد، اشکال ندارد.^۱

۲. حضور مرد و زن نامحرم در محل خلوتی که کسی در آن جا نیست و دیگری هم

نمی تواند وارد شود، چه حکمی دارد؟

در این مسئله دو فتوا وجود دارد:

الف. چنانچه بترسند که به حرام بیفتند، باید از آن جا بیرون بروند؛^۲

۱. مکارم، استفتائات جدید، ج ۲، احکام نکاح، س ۱۰۴۹ - بهجت، استفتائات، س ۷۴۰.

۲. امام، نوری، توضیح المسائل مراجع، ج ۲، م ۲۴۴۵ - صافی، گلپایگانی، اراکی: چه به ذکر خدا مشغول باشند یا به صحبت دیگر، خواب باشند یا بیدار، حرام است.

ب. در صورتی که احتمال فساد برود، حرام است.^۱

• اگر بچه ممیز که خوب و بد را می‌فهمد در آن جا باشد، اشکال ندارد.

ح. اختلاف زن و شوهر در مرجع تقلید

زن و شوهر یا والدین و فرزندان که مرجع تقلید متفاوتی دارند، وظیفه آنان در مسائل

اختلافی چیست؟

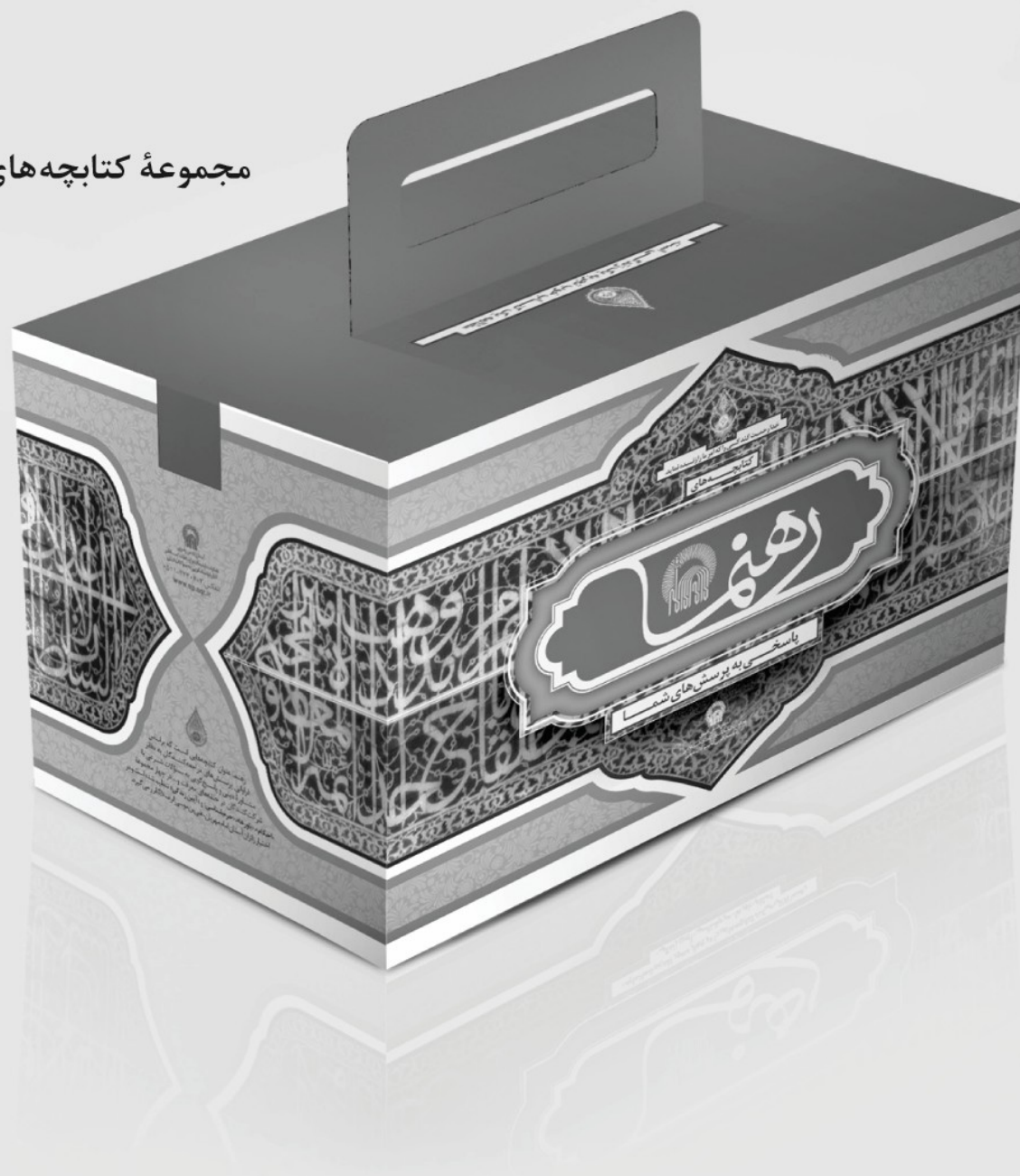
الف. اگر به هر دوی آنان برگردد: اگر زن و شوهر هر کدام مرجع تقلید متفاوتی داشته باشند، در موارد مشترک و اختلافی که به هر دو نفر آنان مربوط می‌شود (مثل جواز یا عدم

۱. خویی، تبریزی، فاضل، وحید، توضیح المسائل مراجع، ج ۲، م ۲۴۴۵ - وحید، توضیح المسائل، ج ۲، م ۲۵۰۹ - سیستانی: در صورتی که احتمال فساد برود، حرام است؛ هرچند طوری باشد که کس دیگر بتواند وارد شود، ولی اگر احتمال فساد نرود اشکال ندارد. - مکارم: احتیاط واجب آن است که در آن جا نمانند.

جواز دخول بعد از پاک شدن و قبل از غسل حیض) باید به احتیاط عمل کنند.^۱
 ب. اگر به خود شخص برگردد: اگر هر کدام مرجع تقلیدی دارند، در مسائل اختلافی که
 به خود شخص برمی گردد، باید هر کدام بنا بر فتوای مرجع تقلید خودشان عمل کنند.^۲

۱. بهجت، استفتائات، ج ۱، س ۱۰۶.
 ۲. تبریزی، استفتائات، ج ۱، س ۹.

مجموعه کتابچه های رهنما

نسخه دیجیتال رهنما

مرکز پخش: مشهد مقدس، نیش ورودی باب الجواد علیه السلام

فروشگاه عرضه محصولات رضوی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۲۸۵۲۰۴

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.